

Dosarul nr. 3ra-888/22
2-20075274-01-3ra-30082022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud. V. Ciurac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

ÎNCHEIERE

26 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată a Elenei Bunescu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil

împotriva deciziei din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 21 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani

constată:

La 6 iulie 2020, Elena Bunescu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În motivarea acțiunii a invocat că la XXXXX, a decedat soțul său, Gheorghe Bunescu.

A menționat că la momentul decesului soțului său, dânsa avea vârsta de pensionare stabilită de legislația în vigoare și peste 53 ani de căsătorie cu acesta.

A comunicat că la 21 februarie 2020, a depus cerere la Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea dreptului său la pensie de urmaș după decesul soțului, în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 156/1998.

Prin decizia nr. X01/09-1623 din 19 martie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a confirmat dreptul ei la pensie de urmaș în corespundere cu prevederile art. 25 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 156/1998.

Totodată, fiind făcută referința la pct. 19 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din

21 martie 2017 (care este tratat în mod greșit în scrisoarea nr. 1954 din 30 aprilie 2020) și ignorând prevederile art. 26 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, îi este respins abuziv dreptul legal pentru obținerea pensiei de urmaș în mărimea deplină prevăzută de lege.

La 9 iunie 2020, la scrisoarea prealabilă a primit răspunsul repetat de la Casa Națională de Asigurări Sociale nr. B-1034/20, prin care i-a fost adus la cunoștință precum că potrivit actelor din dosarul de pensionare s-a constatat că începând cu 17 noiembrie 1998, Elena Bunescu beneficiază de pensie pentru limită de vârstă, cuantumul căreia a fost calculat și recalculat pentru perioada de până la 1 ianuarie 1999 pe baza coeficientului individual al salariului - 1,89397, pentru o perioadă de 60 de luni consecutive (1993/4 - 1998/8) din ultimii 15 ani de activitate și pentru perioada de după 1 ianuarie 1999 din venitul mediu lunar asigurat realizat după 1 ianuarie 1999 - 3683,04 lei, și stagiul de cotizare de 49 ani luând în considerare toate indexările efectuate în perioada 2003 - 2019 (inclusiv valorizarea de la 1 aprilie 2018). Conform Hotărârii Guvernului nr. 165 din 11 martie 2020, de la 1 aprilie 2020, pensia a fost indexată cu 4,83 %.

Respectiv, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica a respins cererea ei din 21 februarie 2020 privind transferul de la pensie pentru limita de vârstă la pensie de urmaș.

A precizat că soțul său, Gheorghe Bunescu a beneficiat de pensie pentru limita de vârstă, care a fost stabilită defunctului după activitatea în sistemul aviatic în perioada anilor de 1964 - 2002. Activând în calitate de pilot la compania Air Moldova, Gheorghe Bunescu a efectuat transferarea în fondul de pensii a contribuțiilor de asigurări sociale de stat. Iar, cu toate că cetățean de bună-credință a efectuat toate achitățile necesare în toată perioada de funcționare, reieșind din răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale, dânsa în calitate de soție a defunctului nu poate beneficia pe deplin de dreptul de urmaș în sumă de 50 % din pensia stabilită pentru soțul defunct și anume - 5 429,44 de lei, conform calculului și legislației în vigoare.

A mai notat că Gheorghe Bunescu a beneficiat de pensie, conform art. 56 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 - pensia unor categorii de angajați din aviația civilă, care la 9 ianuarie 2020 a constituit 10 358,55 de lei.

Ca urmare, pensia de urmaș, începând cu luna februarie, ar trebui să fie calculată în mărime de 50 % după formulă: $10\ 358,55 \text{ de lei} * 50 \% = 5\ 179,28 \text{ de lei}$, iar după indexarea pensiilor din luna aprilie 2020 cu 4,83 % mărimea pensiei de urmaș ar trebui să constituie $5\ 179,28 \text{ de lei} * 104,83 \% = 5\ 429,44 \text{ de lei}$.

Și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 1, 2, 9, 26, 30, 31, 56 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998.

A solicitat reexaminarea dreptul său la pensie de urmaș după decesul soțului Gheorghe Bunescu cu stabilirea pensiei de urmaș în beneficiul ei în mărime de 5 429,44 de lei, lunar, din momentul depunerii primei cereri – 21 februarie 2020.

Prin hotărârea din 21 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Elena Bunescu.

A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ prin care să reexamineze dreptul Elenei Bunescu la pensie de urmaș după decesul soțului Gheorghe Bunescu, cu stabilirea pensiei de urmaș în

beneficiul Elenei Bunescu în mărime de 50 % din pensia aflată în plată soțului decedat Gheorghe Bunescu, începând cu 21 februarie 2020.

La 26 aprilie 2021, prin intermediul poștei electronice, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 28 iunie 2021, prin intermediul poștei electronice, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ, a fost prezentată motivarea apelului.

Prin decizia din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 21 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani.

La 22 iunie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii.

La 20 septembrie 2022, în adresa Elenei Bunescu a fost expediată copia recursului nemotivat depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței, circumstanță ce se atestă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 158), fiind recepționată la 27 septembrie 2022, ceea ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 161).

Tot la 20 septembrie 2022, copia recursului nemotivat depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței, a fost expediată și la adresa electronică a Elenei Bunescu, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele dosarului (f. d. 159-160).

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, intimata nu și-a valorificat acest drept procedural și nu a depus referință.

Examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2).

Prevederile art. 245 alin. (2) Codul administrativ, reglementează expres că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Astfel, din materialele cauzei rezultă că copia dispozitivului deciziei instanței de apel a fost notificat recurentei Casa Națională de Asigurări Sociale, prin intermediul poștei electronice, la 21 iunie 2022, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele dosarului (f. d. 150).

Tot materialul probator atestă că la 22 iunie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 151-153).

La fel, actele cauzei relevă că, copia deciziei motivate a instanței de apel a fost notificată recurentei Casa Națională de Asigurări Sociale, prin intermediul poștei electronice, la 18 august 2022, ceea ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar (f. d. 155).

Aici, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că actul judecătoresc contestat a fost expediat de către Curtea de Apel Chișinău la adresa de e-mail a Casei Naționale de Asigurări Sociale – secretariat@cnas.gov.md, adresă electronică care, de altfel, coincide cu cea indicată în antetul cererii de recurs nemotivate (f. d. 152).

Prin urmare, în speță, termenul de depunere a motivării recursului și-a început curgerea la data de 19 august 2022, ziua imediat următoare celei în care recurenta a recepționat copia deciziei motivate și a expirat la data de 17 septembrie 2022.

Dat fiind faptul că data de 17 septembrie 2022 a fost zi de sâmbătă, iar data de 18 septembrie 2022 – zi de duminică, prin urmare zile nelucrătoare, ultima zi de prezentare a motivării recursului se constată a fi data de 19 septembrie 2022, ca următoarea zi lucrătoare.

Cu toate acestea, în pofida obligațiilor sale procesuale, recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale nu a depus motivarea recursului, motiv pentru care survin consecințele art. 246 alin. (2) lit. e) Cod administrativ – recursul se declară inadmisibil, în special, când motivarea recursului nu a fost depusă.

Sub aspectul dat, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că recursul depus împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

Respectiv, dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură să facă vizibile ilegalitatea deciziei contestate.

Așadar, recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale nu s-a conformat prevederilor legale și a formulat o simplă cerere de recurs nemotivată, fără a evidenția motivele ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la manifestarea dezacordului față de soluția pronunțată în apel.

Această circumstanță face imposibilă exercitarea controlului judiciar de către instanța investită cu soluționarea căii de atac.

Mai cu seamă că în cererea de recurs nemotivată, însăși Casa Națională de Asigurări Sociale a evidențiat că motivarea recursului va fi prezentată după recepționarea deciziei motivate a Curții de Apel Chișinău.

Or, în recurs nu este suficientă simpla expunere a dezacordului cu soluția instanței judecătorești, ci este necesară motivarea cu indicarea temeiurilor de ilegalitate pe care se întemeiază calea de atac, precum și dezvoltarea lor.

Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o decizie neîntemeiată.

Condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implică determinarea greșelilor anume imputate instanței ierarhice inferioare, cu expunerea argumentată a criticilor în fapt și în drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că circumstanțele descrise supra evidențiază caracterul echivoc al recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, or ultima fiind interesată în soarta soluționării prezentului litigiu, urma să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță prin depunerea motivării recursului în termenul stabilit de lege, care să corespundă exigențelor impuse de legiuitor, condiție însă ce nu se atestă la caz.

Din aceste considerente și având în vedere că în cazul examinării admisibilității recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a-l declara inadmisibil, or ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (Van Harn împotriva Germaniei).

În conformitate cu art. 230, 246 alin. (1) și (2) lit. e) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu